

Samice rybitw białowąsych są wierne

3 maja 2022

Samice rybitw białowąsych są wierne swoim partnerom i nie zezwalają obcym samcom na kopulacje – wykazały badania genetyczne piskląt i rodziców rybitw z Dolina Dolnej Skawy (Małopolskie). Nie są jednak bez winy, bo w czasie opieki opuszczają rodzinę.

Naukowcy poszukiwali odpowiedzi na pytanie, czy samice rybitw białowąsych zdradzają swoich partnerów oraz czy podrzucają jaja do gniazd sąsiadek. W tym celu z 56 ptasich rodzin pobrali krew do analiz molekularnych od piskląt oraz od rodziców, którzy się nimi opiekowali. Badane kolonie znajdowały się na stawach karpowych na obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy (woj. małopolskie).

W laboratorium porównywano DNA piskląt oraz rodziców, w celu określenia pokrewieństwa. Co ustalono? „Samice rybitw białowąsych są wierne swoim partnerom i nie zezwalają obcym samcom na kopulacje. Również rzadko podrzucają jaja do gniazd innych samic, podobnie jak samice innych gatunków mew i rybitw” – przekazał Nauce w Polsce jeden z autorów badań, dr Mateusz Ledwoń z Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie. Współautorką jest Patricia Szczys z Uniwersytetu Stanowego w Connecticut, USA. Publikacja ukazała się w najnowszym numerze „Journal of Ornithology”.

Zgodnie z przewidywaniami badaczy, udział piskląt pochodzących ze zdrad był niewielki i nie przekroczył 4 proc. Udział piskląt pochodzących z pasożytnictwa gniazdowego był również niewielki, zaledwie 6 proc. piskląt nie było spokrewnionych z obojgiem rodziców. W taki sposób określa się podrzucanie jaj

przez samice do gniazd innych samic tego samego gatunku. Naukowcy potwierdzili je u ponad 200 gatunków ptaków.

Dr Ledwoń podkreśla, że co prawda samice badanego gatunku ptaków najczęściej nie dopuszczają do kopulacji z obcymi samcami, to jednak mają swoje za uszami. U rybitwy białowłosej samce poświęcają więcej czasu i energii na wychowanie piskląt. Samice w okresie opieki nad pisklętami opuszczają rodzinę, pozostawiając partnerowi dalszą opiekę nad pisklętami. „Przypuszczaliśmy, że u tego gatunku, udział piskląt pochodzących ze zdrad będzie niewielki, zgodnie z hipotezą zakładającą, że u gatunków z wysokimi nakładami samców na opiekę rodzicielską, samice rzadko kopulują poza parą. Samce bowiem mogą angażować się mniej w karmienie potomstwa, w sytuacji gdyby odkryli zdradę samicy. W takiej sytuacji byłaby wysoka szansa, że opiekują się nie swoim potomstwem” – dodał dr Ledwoń.

Jak wyjaśnił naukowiec, ogromna większość ptaków w okresie lęgowym tworzy pary i rodzice wspólnie uczestniczą w opiece nad lęgiem. Jednak pisklęta, którymi się opiekują, często nie są spokrewnione z jednym lub z obojgiem rodziców. Dzięki badaniom molekularnym, w ciągu ostatnich kilkudziesięciu latach odkryto, że zdrady oraz podrzucanie jaj są częstymi zjawiskami w świecie ptaków.

Dr Ledwoń przytacza dane: u prawie 80 proc. gatunków ptaków, u których samiec i samica wspólnie opiekują się lęgiem, średnio co dziesiąte pisklę pochodzi ze zdrady. U niektórych gatunków nawet połowa piskląt nie jest spokrewniona z ojcem. „W przypadku samca korzyści wynikające z kojarzenia się z nieswoją partnerką są dość oczywiste – zwiększa on bowiem szanse na spłodzenie potomstwa, którym nie będzie się musiał opiekować” – podkreślił ornitolog.

Zastrzegł, że korzyści dla samic nie są już tak oczywiste, bowiem kopulując z obcym samcem nie zwiększają liczby spłodzonego przez samicę potomstwa. „Kopulując z obcym samcem

samice ryzykują m.in. zarażeniem się chorobami przenoszonymi drogą płciową, utratą opieki partnera, który wykrył zdradę. Część badań wykazała, że korzyści dla samicy płynące z kopulacji poza parą mogą obejmować m.in. uzyskanie +lepszych genów+ dla potomstwa” – powiedział naukowiec.

Dodał, że samice mogą również czerpać bezpośrednie korzyści, wymieniając kopulacje za pokarm z obcymi samcami, co zaobserwowano u srokosza i niektórych gatunków rybitw. „Częściej zdradzają się ptaki krótko żyjące, które tworzą pary tylko na jeden sezon – wróblowe, natomiast ptaki długożyjące np. drapieżne, blaszkodziobe, mewy, tworzące często pary na wiele lat, zdradzają się rzadziej” – zakończył.

Źródło: NaukawPolsce.PAP.pl